A°. 1856. N°. 288.

Opregte Haarlemsche Courant

Zaturdagsche Courant van 6 December.

Deze Courant wordt dagelijks, met uitzondering van Zon- en Feestdagen, uitgegeven. — Prijs: *f* 5 in de drie maanden.

LUXEMBURG, 2 December.

De verordening, bij welke de nieuwe Constitutie voor Luxemburg is daargesteld, is den 27sten November door Z. M. den Koning Groot-Hertog te 's Gravenhage uitgevaardigd, en door de vijf administrateuren mede-onderteekend. In de voorafspraak komt voor, dat de Constitutie van 1848, het werk van een opgewonden tijdperk, bepalingen inhoudt, welke in strijd zijn met de grondbeginselen van het Duitsch-Verbond, waarvan dat land, ingevolge acten en verdragen, een deel uitmaakt; dat Z. M. de eerlijke medewerking heeft verlangd van de Kamer der Afgevaardigden tot eene herziening dezer Constitutie, ten einde dezelve met die beginselen in overeenstemming te brengen, maar dat hun bedrijf dit onmogelijk heeft gemaakt, en de grondwettig uitgeoefende prerogativen en regten der Kroon daardoor ten uiterste zijn gekrenkt; dat Z. M. alzoo, ten einde de pligten te betrachten, die hem als Bondvorst zijn opgelegd, en aan zijne onderdanen eene Regering te verzekeren, welke genoegzame waarborgen oplevert, heeft bepaald: 1° dat de Kamer der Afgevaardigden wordt ontbonden; 2° dat de Constitutie van 1848 wordt herzien op de wijze, gelijk bij het besluit is uitgedrukt; 3° dat de nieuwe Constitutie allerwegen zal worden afgekondigd en voortaan alleen verbindend zal wezen, en 4° dat Z. M. zich de maatregelen voorbehoudt, welke de gang der openbare aangelegenheden mogt vereischen.

Deze verordening is, tegelijk met eene proclamatie van den Koning-Groot-Hertog, allerwegen afgekondigd, waarin Z. M. zijn leedwezen betuigt over miskenning zijner goede bedoelingen, en verklaart, zich genoopt te vinden om, bij het krenken zijner regten, uit kracht derzelve, en met het besef zijner pligten jegens zijne bondgenooten en zijne onderdanen, weder bezit te nemen van de van zijne Kroon onafscheidelijke magt; — met een beroep op de Luxemburgers om het gebeurde te vergeten, en door eendragt die vrijheden en waarborgen, welke Z. M. hun uit eigene beweging heeft verleend, goede vruchten te doen dragen. Ook deze proclamatie voert de dagteekening van den 27sten November.

De gewijzigde Constitutie stemt genoegzaam overeen met die, welke aan de ontbondene Kamer is voorgesteld en door dezelve afgewezen. De magt der Regering is daarmede uitgebreid. Van vrijheid van drukpers en regt van vereeniging wordt in het nieuwe staatsstuk niet gewaagd, en men meent, dat het eene nieuw te verkiezen Kamer moeijelijk zal vallen om ministers, die der meerderheid niet behagen, van het bestuur te verwijderen.

PARIJS, 3 December.

De dagbladen deelen bijzonderheden mede aangaande het schitterende feest, 't welk op 26 November is gegeven te Cherbourg door den russischen Schout-bij-nacht *Behrens*, aan boord van het linieschip *Wiborg*, aan de fransche burgerlijke en militaire overheden. Tusschen de russische schepelingen en de bevolking van Cherbourg bestaat steeds eene zeer goede verstandhouding. De russische consul heeft eene belangrijke som gelds, door de bemanning van het russische eskader bijeengebragt, aan de plaatselijke overheid voor de armen ter hand gesteld.

— In de laatste berigten uit de Vereenigde-Staten wordt het overlijden gemeld van den beruchten socialist *Cabet*, den stichter van de secte der zoogenaamde Icaristen. — Hij is gestorven in den ouderdom van 68 jaren, na een zeer moeitevol leven in de nieuwe wereld. Zoo als men zich welligt nog zal herinneren, heeft *Cabet* in 1848, tijdens de democratische omwentelingen hier ter stede, een magtigen invloed uitgeoefend, tegelijk met *Pierre Leroux*, *Proudhon*, *Considérant* en andere staatkundige geestdrijvers van dien stempel. Nadat *Cabet* Europa had verlaten, is hij in dat werelddeel spoedig geheel vergeten.

— Het cleriale dagblad *l' Univers* is zeer ingenomen met de verkiezing van den heer *Buchanan* tot President der Vereenigde-Staten. De genoemde staatsman is ondersteund geworden door de democraten, welke in America de Constitutie handhaven en alzoo de behoudende partij uitmaken. Volgens het ultramontaansche hoofdorgaan, verlangen de democraten de hand te houden aan verkregene regten en voegen zij zich, zonder bijoogmerken, naar de gevolgen der „gewetens-vrijheid, welke het deel is der katholieken." Deze laatsten hebben dan ook als een eenig man voor den heer *Buchanan* gestemd en daardoor een allerbelangrijkst gewigt in de schaal gelegd.

Volgens *l' Univers* gaan de Ver.-Staten thans een tijdperk van grooten voorspoed te gemoet en zullen de democraten, ondersteund door het katholieke element, het gemeenebest in de gelegenheid stellen om aan zijne roeping te beantwoorden, door zich van lieverlede het geheele door *Columbus* ontdekte werelddeel toetevoegen; niet door geweld van wapenen, maar door den zedelijken invloed van kolonisten, waardoor de Ver.-Staten steeds meer en meer tot de landen van spaanschen oorsprong zullen naderen.

Dat de heer *Buchanan* de voorstander is van het voortduren van den slavenstand, laten de schrijvers van *l' Univers* bijna geheel in het midden. Zij vergenoegen zich met de opmerking, dat de kollonel *Fremont*, die na hem de meeste stemmen heeft erlangd, bekend staat als een tegenstander van de slavernij. De genoemde schrijvers vermelden voorts de bijzonderheid, dat de heer *Fremont* de katholieke Godsdienst belijdt, maar de zwakheid heeft gehad, om zich voor protestant te doen doorgaan, ten einde zijne populariteit niet in de waagschaal te stellen.

PARIJS, 4 December.

Tot dusver zijn hier nog geene officiële opgaven ontvangen nopens het voorgevallene op het eiland Sicilie. Men wil dit toeschrijven aan de omstandigheid, dat er geene geregelde dagelijksche gemeenschap bestaat tusschen Sicilie en het vasteland. Voorts houdt men het voor zeer mogelijk, dat de gemeenschap met Palermo is afgebroken. — Het kan evenwel ook zijn, dat het hevige stormweder, 't welk dezer dagen in de Middellandsche-zee heeft gewoed, het verkeer heeft bemoeijelijkt.

Het is inmiddels waar, dat men op 1 December in Napels den opstand nog geenszins als gedempt beschouwde. Zoo als is medegedeeld, is dezelve te Cefalu uitgebroken, eene stad van 12000 inwoners, gelegen op de noordelijke kust van het eiland, op den weg van Messina naar Palermo, op een afstand van 60 kilometers van de laatstgemelde stad. De aardrijkskundige ligging van Cefalu maakt, dat die plaats, welke aan alle zijden voor de napolitaansche strijdkrachten openligt, en van den zeekant vooral gemakkelijk kan worden bereikt, niet zeer geschikt is voor een ernstigen, door insurgenten te bieden tegenstand. Alleen ingeval de opstandelingen te Cefalu werden ondersteund door eene insurrectie in Messina, zoodat Cefalu, als 't ware, als eene voorpost te beschouwen was, zou aan die beweging eenige meerdere beteekenis moeten worden gehecht.

Een der engelsche dagbladen maakt gewag van een oproer in Girgenti, welke stad moeijelijker te bereiken zou zijn voor de napolitaansche krijgsmagt; uit welken hoofde eene zoodanige gebeurtenis aldaar van meer belang zou moeten worden geacht. Men vleit zich, dat dit berigt ongegrond zal worden bevonden. Tot dusver heeft men hier nog niets vernomen, 't welk tot bevestiging van hetzelve zou kunnen strekken. Wat er evenwel ook gebeuren moge, zoo is men overtuigd, dat de thans zich op Sicilie bevindende napolitaansche troepen, mitsgaders die, welke alsnog derwaarts zullen worden gezonden, hunnen pligt zullen betrachten. Men maakt de opmerking, dat de zwitsersche soldaat zich altijd als een trouw en dapper krijgsman heeft doen kennen en dat, ten gevolge van naijver, de napolitaansche soldaat op Sicilie meer waard is dan in het Napelsche. Wat den Koning van Napels aangaat, deze zal, naar men meent, er thans als van zelf toe worden gebragt om de leiding der militaire operatien op Sicilie toetevertrouwen aan den generaal *Filangieri*, welke bevelhebber, zooals bekend is, bij de keizerlijke Regering hier te lande zeer in aanzien staat, en die steeds is voorgedragen als een der bekwaamste, zoo niet de bekwaamste der officieren van het napelsche Koningrijk.

— De tijd, waarop de Conferentie zal vergaderen, is nog niet bepaald, en men spreekt thans van de helft van Februarij. Een der hier uitkomende half-officiële bladen verzekert, dat de Vergadering uit de tweede gevolmagtigden zal zijn zamengesteld en slechts kort bijeen zal blijven. De vraagstukken, welke niet met algemeene stemmen mogten kunnen worden beslist, zouden bij meerderheid worden uitgemaakt, 't welk het denkbeeld van eene vormelijke regeling van zaken, zonder meer, geheel uitsluit.

BRUSSEL, 3 December.

In de zitting der Kamer van gisteren is de beraadslaging over de begrooting voor de Justitie voortgezet en is bijna over niets anders gehandeld dan over de reis- en verblijfkosten, welke jaarlijks aan den kardinaal-aartsbisschop van Mechelen worden versterkt voor kerkelijke inspectien. De Regering heeft voorgesteld om deze kosten met een bedrag van 3500 fr. te verhoogen. De minister *Nothomb* heeft de voordragt verdedigd, welke is aangenomen, nadat dezelve hevig was bestreden van de zijde der liberale partij.

Men heeft aangemerkt, dat het zonderling mag worden genoemd, dat, terwijl de transportmiddelen menigvuldiger en onkostbarer zijn geworden, de bewindslieden zich verpligt hebben geacht om terugtekomen op hetgeen in 1849 is vastgesteld, en dat men juist een tijdstip, waarop wordt geklaagd over de ellende, aan welke de ondergeschikte ambtenaren zijn blootgesteld, heeft gekozen om nieuwe geldelijke voordeelen te verzekeren aan den oppersten kerkvoogd in Belgie, wiens bezoldiging thans werkelijk hooger is dan die der ministers. Uit de verklaringen van den minister *Nothomb* schijnt te moeten worden afgeleid, dat de aartsbisschop voor het gebeurde niet verantwoordelijk kan worden gesteld, nademaal den kerkvoogd is gevraagd, of eene verhooging van reis- en verblijfkosten hem aangenaam kon zijn. De minister heeft voorts de verzekering gegeven, dat het daarbij niet zou blijven en dat de belangen der overige belgische bisschoppen zouden worden ter harte genomen, nadat die van den aartsbisschop behoorlijk waren geregeld en verzekerd.

In de dagbladen komt voor, dat de som, waarover thans is gehandeld, betrekkelijk gering is, maar dat het in dezen een belangrijk beginsel geldt, te weten, de waardigheid van het burgerlijke gezag, welke vordert, dat geene ambtenaren van den Staat eene hoogere bezoldiging zullen ontvangen dan die, welke door het vertrouwen des Konings aan het hoofd der ministeriële departementen zijn geplaatst. Dit beginsel wordt thans wel niet regtstreeks aangetast, maar zooveel te meer van ter zijde miskend, ten gevolge van het verstrekken eener toelaag, die, hoewel onder een voorwendsel verleend, niettemin eene dadelijke verhooging van tractement daarstelt.

De clericale sprekers, de heeren *de Theux* en *de Merode*, zijn vrij onbewimpeld voor de zaak uitgekomen en hebben te kennen gegeven, dat het hier gold het erkennen van eene overeenkomst, welker bepalingen in het jaar 1849 in den wind waren geslagen, en dat de Kamer alzoo verpligt was om eene begane onregtvaardigheid weder goed te maken. Van de zijde der liberalen is nog een amendement voorgesteld, 't welk de strekking had om het aangevraagd subsidie te doen vervallen. Dat amendement is niet aangenomen, vermits de stemmen hebben gestaakt. Het cijfer der begrooting is daarop goedgekeurd.

— In het daghlad *le Nord* wordt de aandacht gevestigd op de handelwijze van de oostenrijksche Regering, welke het genoemde blad in de geheele Monarchie heeft verboden en thans in hare erkende organen laat verkondigen, dat, de wijze, waarop de oostenrijksche staatkunde in *le Nord* wordt beoordeeld, blijken geeft van hartstogt zoowel, als van geene genoegzame zaakkennis van den schrijver; — dat vroeger in dat blad eene behoudende rigting werd voorgestaan, maar dat thans een geheel andere toon wordt gevoerd en men blijken geeft van oogmerken te koesteren, die, wel is waar, onbereikbaar zijn, vooral als men zulke vergiftigde wapenen gebruikt als thans in *le Nord* worden aangewend, maar niettemin tot het verbieden van *le Nord* aanleiding hebben moeten geven.

In *le Nord* wordt aangemerkt, dat het openhartiger zou zijn geweest te verklaren, dat de beoordeeling der oostenrijksche regeringsdaden belemmerend was voor het Kabinet van Weenen, en dat het in elk geval zwakheid verraadt het publiek te willen doen gelooven, dat het dagblad *le Nord* het voorbeeld zou willen volgen van een groot deel der engelsche dagbladpers, en den persoon van den oostenrijkschen Souverein in een hatelijk en verdacht daglicht doen voorkomen. Voor 't overige verklaart *le Nord*, dat het op den thans ingeslagen weg zal voortgaan, en dat de maatregel alleen de oostenrijksche Regering zal benadeelen.

's GRAVENHAGE, 4 December.

Bij het vervolg zijner redevoering in de bijeenkomst van de Tweede Kamer van heden heeft de minister van Justitie beweerd, dat eene dadelijke indiening van een ontwerp op het onderwijs toch de zaak zelve niet zoude hebben gebaat, vermits er geene gelegenheid zoude zijn geweest om hetzelve te onderzoeken, en wat het verwijt van verzuim betreft, 't welk thans tegen de tegenwoordige bewindslieden wordt aangevoerd, heeft Z. E. doen opmerken, dat er van 1848 tot 1853 geene dergelijke wet is tot stand gekomen, zonder dat men de ministers van die dagen daarover heeft gemeend te moeten berispen.

Verder heeft de minister gemeend, dat de heer *de Kempenaer* zich thans, na het antwoord van zijnen ambtgenoot van Binnenl. Zaken op zijne vragen, gerust kan stellen, en heeft Z. E. tevens opgemerkt, dat hem van de spanning en onrust, waarvan deze spreker heeft gewaagd, niets is gebleken, en hij het integendeel daarvoor mag houden, dat de bevolking de voordragt dezer zoo dikwerf besprokene wetten met de meeste kalmte te gemoet ziet.

Wijders heeft Z. E. aangemerkt, dat het telkens terugkomen op antecedenten niet wenschelijk, en zeker niet edelmoedig is, omdat het een wapen is, 't welk zoo gemakkelijk kan worden aangewend, en men daarmede zoo ligtelijk, op vroegere daden of woorden wijzende, een bewindsman van inconsequentie, en even daardoor van staatkundige oneerlijkheid, verdacht kan maken. Hij heeft beweerd, dat men, als men eene ministeriële betrekking aanvaardt, daarom zijne beginselen niet geheel behoeft te verloochenen, maar zich in de eerste plaats op het standpunt der Regering moet stellen, welk standpunt anders kan zijn dan dat, 't welk men als man van wetenschap en zelfs als partijman heeft voorgestaan, en dat men dit standpunt niet mag misbruiken om zijn bijzonder gevoelen door te drijven.

Z. E. is opgekomen tegen het beweren, alsof men eene taak had op zich genomen tegenover de rigting van de meerderheid der Kamer, en heeft gemeend, dat van die rigting niet was gebleken, en het geheel niet zeker was, dat het ingediende ontwerp van wet op het onderwijs zou zijn aangenomen; dat het ook niet is gebleken, dat de tegenwoordige ministers, bij het aanwenden eener verzoenende poging, eene meerderheid tegen zich zullen hebben; dat, indien zij een staatkundigen misslag hebben begaan, zij bereid zijn te wijken, maar met eere, en niet mogen worden bestookt door pijlen gescherpt in 't vuur der staatkundige hartstogten en vergiftigd door hatelijke insinuatien.

Na den minister hebben de heeren *Groen*, *Thorbecke*, *Baud*, *v. Nispen* en *v. Eck* nog het woord gevoerd.

Na het sluiten der algemeene beraadslaging over de 7de afdeeling, zijn de art. 82, 83 en 84 aangenomen, en hierop is de verdere discussie bepaald op morgen.

's GRAVENHAGE, 2 December.

Bij Zr. Ms. besluit van den 29sten November, is aan den heer mr. *W. F. Rochussen*, secretaris bij Hoogstdeszelfs gezantschap te Berlijn, vergunning verleend tot het aannemen en dragen van het ridderkruis der orde van den Rooden Adelaar 4de klasse, hem door Z. M. den Koning van Pruissen geschonken.

Bij Zr. Ms. besluit van den 28sten November, is de heer *P. van Rees*, laatst resident van Batavia, als speciaal commissaris des Konings, belast met eene buitengewone zending naar Venezuela.

Bij Zr. Ms. besluit van den 4den dezer, is de officier van administratie der 1ste klasse, *J. J. Tam*, ter zake van langdurige dienst, met den 1sten Januarij aanstaande op pensioen gesteld. Voorts zijn, met gemeld tijdstip, in het corps officieren van administratie bij 's Rijks zeemagt: *a.* bevorderd: tot officier van administratie der 1ste klasse, *J. A. L. den Ouden*; tot officieren van administratie der 2de klasse, *J. W. van der Wulp* en *J. P. Runckel*; tot adjunct-administrateur, *J. F. J. Mahieu*; en *b.* benoemd: tot officieren van administratie der 3de klasse, *G. H. C. van Nuijs* en *J. H. Appelius van Hoboken*; en tot scheepsklerken, *C. Eeg*, *J. G. Bebelaar*, *G. D. van Werdt*, *M. D. L. Hertzveld*.

Bij Zr. Ms. besluit van den 4den dezer, zijn, met den 1sten Januarij aanstaande: 1°. de kapitein ter zee *J. P. Woutersz*, onder dankbetuiging voor zijne goede aan den lande bewezen langdurige diensten, ter zake van langdurige dienst, op pensioen gesteld.

2°. Onder eervolle afvoering uit het corps zee-officieren, benoemd: tot inspecteur voor 's Rijks stoomvaartdienst de kapitein-luitenant ter zee *H. Huijgens*; tot inspecteur voor de artillerie der marine de luitenant ter zee 1ste klasse *W. de Fremery*; tot intendant der quarantaine-plaats de Tien Gemeten, de luitenant ter zee 1ste klasse *A. H. Huijsman*, allen thans tijdelijk met voorschrevene betrekkingen belast.

3°. Bevorderd tot vice-admiraals, *H. Ferguson* en *J. F. D. Bouricius*; tot kapiteins ter zee, *J. de Haan* en *J. May*; tot kapitein-luitenants ter zee, *H. P. Arkenbout Schokker*, *O. A. Uhlenbeck*, *P. A. Matthijsen* en *A. F. Siedenburg*; tot luitenants ter zee van de 1ste klasse, *J. A. H. Hugenholtz*, *H. Schokker*, jhr. *J. C. H. Clifford Kocq van Breugel*, *A. A. 's Graeuwen*, *J. J. A. D. Phaff*, *J. L. Nierstrasz*, *J. H. K. Croes*, *H. E. Bunnik*, *B. D. van Trojen*, *W. Enslie*, *D. H. Buijs*, *P. F. Bezemer*, *J. J. Boelen* en *A. N. L. Koops*: tot luitenants ter zee van de 2de klasse, *P. J. van Druijnen*, *J. M. L. A. P. Wirix*, *J. A. P. J. de Roy van Zuidewijn*, *W. M. Visser*, *H. Dijserinck*, *L. F. H. Tuckermann*, *C. A. C. van Kervel*, *A. J. A. Kellner*, *D. G. E. Wolterbeek Muller*, *G. C. C. Thierens*, *J. M. Brevet*, *H. P. König*, jhr. *J. A. Röell*, *K. W. E. von Leschen*, *A. G. M. van Emde*, *T. C. Gobée*, *C. A. Bosch*. jhr. *J. M. Clifford Kocq van Breugel* en jhr. *C. H. O. van Heemskerk van Beest*; hebbende Z. M. zich voorbehouden, om den luitenant ter zee der 2de klasse *D. J. Brouwer*, die door zijne uitlandigheid niet in de mogelijkheid is geweest het examen tot luitenant ter zee der 1ste klasse af te leggen, op nader door den minister van Marine te doene voordragt, met behoud zijner rangopvolging, tot laatstgemelden rang te bevorderen nadat hij het examen voor dien rang voldoende zal hebben afgelegd.

— Zijne Majesteit heeft, bij besluit van den 3den dezer, goedgevonden, de 2de luitenants *J. H. van Roijen* en *G. S. C. Klerk*, en *J. C. Fricke* in rang en anciënneteit over te plaatsen bij het wapen der infanterie van het leger in Oost-Indie.

— Luidens een met de jongste mail bij het Departement van Kolonien uit Suriname ontvangen berigt, gedagteekend 5 November jl., was de gezondheidstoestand voldoende en heerschte rust en orde allerwege. (*Staats-Courant.*)

— Bij de gisteren in de Tweede-Kamer gehouden redevoering heeft de minister van Justitie aangemerkt, dat men den heer *Groen* een lauerkrans heeft gevlochten, als 't ware om op hem (minister) den stempel van staatkundige oneerlijkheid te drukken, maar dat hij zich overtuigd houdt, dat de heer *Groen* dergelijken lof niet verlangt. Hij heeft volmondig erkend, dat hij jaren lang naast den heer *Groen* heeft gestaan en voor de bijzondere scholen heeft geijverd, maar dat hij op zijn tegenwoordig standpunt dit denkbeeld niet kan doordrijven, en de toestand moet nemen zooals die is; doch dat zijn geweten hem nimmer zal veroorloven een onderwijs te helpen tot stand te brengen. 't welk zoodanig is ingerigt, dat daardoor aan de natie al het christelijk gevoel worde ontnomen, en waarbij het zou verboden worden om zelfs den naam te noemen van Hem, voor welken elk Christen den diepsten eerbied heeft, en waardoor de kinderen zouden worden beroofd van den zegen, die ook hun toekomt. Naar zijne overtuiging is het Christendom niet geroepen om als staatswet te werken, maar alleen als eene kracht, als een zuurdeesem, waarmede de maatschappij moet worden doortrokken.

De heer *Thorbecke* heeft doen opmerken, dat, ofschoon de minister steeds zijn felste tegenstander is geweest, hij tegen hem geene antecedenten-polemiek heeft gevoerd, maar alleen heeft willen vragen, waarom, indien het niet zeker was, dat de voorgedragene wet door de meerderheid zou zijn aangenomen, hij de beraadslaging daarover niet heeft laten doorgaan? Wat de alsnu door den minister aangewezen grondslagen betreft, heeft hij slechts willen doen opmerken, dat 'er velen zijn, die de beide eerste met elkander in strijd achten, en dat de derde hem voorkomt, veel te onbepaald te zijn, en heeft het hem bevreemd, dat de minister, hoezeer daartoe aangemaand, geenszins van zijne overtuiging heeft doen blijken. Voor het overige heeft de spreker het wijzen op antecedenten geenszins als ongeoorloofd aangemerkt.

De heer *Groen* heeft met dit laatste ingestemd, en begrepen, dat de minister niet van staatkundige inconsequentie was vrij te pleiten. Wat het verschil met zijne anti-revolutionaire vrienden aangaat, gelooft deze spreker dat dit nu grooter is, dan men te voren heeft gedacht. Hij heeft de karakter-schets, welke de minister van zijne partij heeft heeft gegeven, geloochend, en in elk geval den minister vermaand, voorzigtig te zijn, om niet te geraken tot eene gemengde, maar godsdienstlooze school. Wat de begrooting zelve betreft, vermeent hij zich aan het gevoelen van den heer *Thorbecke* te moeten houden, dat zij niet moet worden verworpen om redenen daar buiten gelegen. Ten slotte heeft hij den minister in bedenking gegeven om terug te komen op het denkbeeld om de drie wetten op het onderwijs te gelijker tijd in te dienen.

De heer *Baud* heeft den heer *Thorbecke* doen opmerken, dat het wijzen op antecedenten zijne gevaarlijke zijde heeft, en heeft op zijne beurt gewezen op de werken van dien spreker over de grondswetsherziening, en de wijze op welke hij dezelve als minister heeft uitgevoerd. De heer *Thorbecke* heeft dit ontkend, en beweerd, dat de aangehaalde feiten niet bewijzen dat hij van staatkundige denkwijze veranderd is, en dat weinigen zich in dat opzigt met zoo veel vrijmoedigheid op antecedenten kunnen beroepen, als hij.

Bij de overweging der artikelen, is aangekondigd, dat de onderhandelingen wegens het uitbreiden van het nosocomium te Leyden eene goede uitkomst beloven.

— In de bijeenkomst van de Tweede Kamer zijn de beraadslagingen over de bijzondere artikelen van de begrooting van het *vijfde* hoofdstuk, voor de kosten van het departement van Binnenlandsche Zaken, voortgezet, en heeft de minister o. a. verklaard, dat, indien het werkelijk blijkt, dat het lot der onderwijzers op de lagere scholen voorziening vordert, en de heer *v. d. Veen* deswegens een amendement wil voorstellen hij daarvan gaarne zal ondersteunen.

De heer *v. Zuylen* heeft inlichting verlangd, nopens het al of niet voortzetten van het geologisch onderzoek. De minister heeft zijn leedwezen betuigd over den loop, welken deze zaak heeft genomen, en verzekerd, dat de mogelijkheid nog bestaat om dit later te kunnen vervolgen.

Omtrent het armwezen heeft de heer *ten Cate* inlichting verlangd, en heeft hij gewezen op de ongunstige berigten, ten aanzien van de werking der wet, welke in de verslagen van de Ged. Staten zijn vermeld. Hij heeft verlangd te vernemen, of van de zijde der Regering iets zou kunnen worden gedaan om het bereiken van het bij deze wet beoogde doel te bevorderen. Hij heeft ook gewezen op het verschil in de wet en in de kerkelijke reglementen, nopens het domicilie van onderstand en de daaruit voortvloeijende ongelegenheden.

De minister heeft daarop aangemerkt, dat de wet nog te korten tijd in werking is om dezelve te kunnen beöordeelen, maar dat het domicilie van onderstand indedaad bezwaar oplevert; dat men echter de kerkelijke besturen niet kan dwingen, en de moeijelijkheden niet kunnen worden uit den weg geruimd dan door overleg en overreding, 't welk bij velen dan ook niet vruchteloos blijft.

Ten aanzien van het toenemend aantal der krankzinnigen, heeft de minister aangemerkt, dat dit ook als een bewijs kan gelden, dat thans op de behoeftigen, die in dezen toestand verkeeren, meer wordt gelet, dan vroeger.

Betreffende den toestand der Maatschappij van Weldadigheid heeft de minister gezegd, dat hij alles wat mogelijk is wil aanwenden, om aan dien toestand een einde te maken, en hij steeds van oordeel is geweest, dat de verhouding van den Staat tot deze inrigting ongeregeld is.

Een amendement van den heer *Hugenholtz* om de daarvoor uitgetrokken som met *f* 30,000 te verminderen, is met 37 tegen 27 stemmen afgewezen.

Nadat de verdere art. waren aangenomen, en het cijfer was bepaald op *f* 5,771,134 — 02, is over het geheel van het hoofdstuk gestemd.

Voor hebben zich verklaard de navolgende heeren: *v. Lijnden*, *de Brauw*, *Baud*, *Oosting*, *v. Rappard*, *Mackay*, *v. Heiden*, *Groen*, *Hoffman*, *v. Foreest*, *Wintgens*, *Sander*, *Dirks*, *Hoekwater*, *v. Deinse*, *Gevers*, *Vegelin*, *Westerhof*, *v. Amerongen*, *Delprat*, *Reinders*, *ten Cate*, *v. Franck*, *Kien*, *Wijbenga*, *v. d. Poel*, *Schimmelpenninck*, *Stolte*, *Nolthenius*, *Storm v. 's Grav.*, *v. Reede* en *v. Goltstein*.

Tegen hebben gestemd de heeren *Zijlker*, *Bots*, *Jespers*, *de Berg*, *Storm*, *v. Nispen*, *v. Wintershoven*, *Meeussen*, *Thorbecke*, *v. d. Linden*, *Meylink*, *v. Eck*, *Dommer*, *Heemskerk*, *Bosscha*, *v. Bosse*, *Hengst*, *Anemaet*, *Godefroi*, *de Limpens*, *v. Akerlaken*, *Hoynck*, *Luyben*, *v. d. Veen*, *Dullert*, *de Poorter*, *v. Hoëvell*, *v. Zuylen*, *Hugenholtz*, *de Kempenaer*, *Beens* en *Sloet*.

Afwezig waren de heeren *Strens*, *Rochussen*, *Elout* en *Slicher*.

Op morgen zal de Kamer alzoo tot eene nieuwe stemming over het hoofdstuk overgaan.

Het *zesde* hoofdstuk, betreffende de Herv. Eeredienst enz. is met 59 tegen 9, en het *zevende* voor de r. k. Eerdienst is met 53 tegen 10 stemmen aangenomen; weshalve men morgen tot de beraadslaging over het hoofdstuk voor de Marine zal kunnen overgaan.

Gedurende November zijn over den Holl. Spoorweg vervoerd 74922 reizigers; is ontvangen voor personen *f* 63442; voor goederen *f* 14552; te zamen *f* 77994: — en in elf maand. *f* 1,060,894.

Gedurende die maand zijn over den Rijn-spoorweg vervoerd 55686 reizigers: is ontvangen voor personen *f* 66962; voor goederen *f* 26724; en voor het pruissisch verkeer *f* 8400; te zamen *f* 102,086.

— Van 22 tot en met 28 November zijn in Vriesland 115 runderen aan de longziekte gestorven, of te dier zake afgemaakt. Totaal sedert 1° Januarij 5053.

SCHEEPSTIJDINGEN.

Amsterdam, 5 December. Den 4den dezer in Texel binnengekomen: de ned. oorl. kotter VLINDER, stuurm. Noordzy, Vlissingen; *Neptunus*, Schuurman en *Aldebaran*, Meyboom, beide van Batavia; *Xariffa*, Fitchet, Sourabaija; *Orient*, Hake, Rio de Janeiro; de stoomb. *Lion*, Londen; *Jantina*, Olthof, Newcastle; *Robin Gray*, Dick, Archangel, met overgeworpen lading, verlies van groote raa en zeilen. Gisteren nog: *Ardjoeno*, Rap, Batavia; en uitgezeild: *Nathalie*, Lexow, Christiania. Wind z. z. w.

Den 4den dezer in Helvoet binnengekomen: de stoomb. *Levant*, Havre; *Giraffe* en *Moselle*, beide van Londen; *Lord Raglan*, Newcastle; *Jane*, Besford, Liverpool; *Geerdina*, van der Wall, St. Petersburg; *Hebe*, Becker, Windau; *Anna en Arnoldina*, van Wijck, Pernau; *Alida*, Oldenburger en *Grietje Koens*, Kuiper, beide van Libau; *Gerardina Klasina*, Goossens. Dantzig; *Nancy*, Andresen, Cuxhaven; *Vaillant*, de Vries, Malmöe; en uitgezeild: de stoomb. *Columbine*, Londen; *Klaartje*, de Ruiter, Sunderland; *Koophandel*, Kal, Newcastle. Wind z. w.

Den 4den dezer in Brouwershaven binnengekomen: *Vesta*, Rijken en *President Verkouteren*, Eilerts, beide van Batavia; *twee Gebroeders*, Vermey, Akyab, alle 3 naar Rotterdam.

Den 1sten Sept. te Melbourne binnengekomen: *Olivier van Noord*, Guyt Jr., Londen.

Den 16den Oct. van Mauritius uitgezeild: *Luctor & Emergo*, Ouwehand, Rangoon naar Vlissingen.

Vlissingen, 2 December. De nederl. kofschepen *Antje Sleeswijk*, kapt. de Jong, van Tchesmé naar Stettin en *Hendrika Annegiena*, kapt. de Boer, van Koningsbergen naar Londen, zijn 26 Nov. bij Doggersbank in aanzeiling geweest en gezonken, doch het volk, uitgenomen 3 man, gered en alhier aangebragt.

Mauritius, 8 October. Het schip *Hermine*, kapt. de Weerd, van Batavia naar Amsterdam, alhier lek binnengeloopen, maakt 8 duimen water in het uur en is bezig met lossen om te repareren.

Het schip *Akyab*, kapt. Kleyn, van Batavia naar Rotterdam, alhier binnengeloopen, was lek, doch heeft, na volbragte reparatie, de reis voortgezet.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Prijzen der Effecten.

5 *December* 1856. 4½ *ure.*

	van	*tot*	*gebl.*		*van*	*tot*	*gebl.*
Ned. N.Bank	—	—	—	*Oost.*Met.5 p	74 3/16	⅜	—
W. S. 2½p	62 15/16	63	—	Met. 54.5 "	83⅛	¼	—
" . 3 "	74 15/16	75	—	" N. 5 "	75 7/16	⅝	—
" . 4 "	94 3/16	¼	—	" 54.2½"	38½	¾	—
Am. Sd. 3½"	—	—		Wr. Bk. *f*	—	—	—
Hl. Ms. 4½"	—	—	—	" . . .	—	—	—
O L. 4 "	—	—	—	" . 4 p	319	—	—
H. Spw. .	—	—	—	*Nap.*L.B.5 "	—	—	—
Leen. . 4½p	—	—	—	Cert. R. 5 "	—	—	—
R. Spw. 4½"	—	—	—	*Belg.* C. 2½"	—	—	—
M. Wld. 4 "	74	—	—	Cert. R. 2½"	51¼	—	—
Fr. Cert. 3 "	—	—	—	" " 4½"	—	—	—
" 4½"	—	—	—	*Den.* O.L.5 "	—	—	—
*Rusl.*Obl.5 "	102¾	—	—	" 3 "	—	—	—
" 5 "	101⅞	—	—	*Grkl.*Obl.5 "	—	—	—
Cert. . 5 "	—	—	—	*Brzl.* 24.5 "	96⅞	—	—
" . 4 "	83½	—	—	24. 5 "	96¼	—	—
" Stl. 4 "	82⅞	—	—	39. 5 "	—	—	—
" N. 4 "	—	—	—	43. 5 "	96⅜	—	—
" 54. 5 "	—	—	—	52. 4½"	—	—	—
" 55. 5 "	94 15/16	95⅛	—	*Port.*Obl.3 "	44¾	—	—
" L. 5 "	—	—	—	Obl. U. .	—	—	—
" L. 4½"	92¾	—	—	" C.3 p	—	—	—
Insch. 6 "	—	—	—	*Sard.* C. 5 "	—	—	—
Cert. . 6 "	62¼	—	—	*Peru* 53. 4½"	—	—	—
Polen A. . *f*	152	—	—	U. 3 "	—	—	—
Obl. . 4 p	—	—	—	*Eq.* 55. 1 "	—	—	—
Pruiss. A. 32	—	—	—	*Ven.*Obl.4½"	33 3/16	5/16	—
A. 54. 3½p	207	—	—	U. 2 "	14 1/16	—	—
Obl. L. 4½"	—	—	—	*Gren.*Ob.3 "	21½	—	—
Spanje O.1¼"	23½	9/16	23½	U. . .	6½	—	
Obl. . 3 "	41⅝	11/16	—	*Mex.*Obl.3 p	20¼	⅜	—
" B. 3 "	37¼	⅜	37 5/16	*N.A.*P.H. "	—	—	—
A. S. . . .	6⅛	3/16	—	Ph. B. "	—	—	—
B. C. . . .	6	5/16	—	A. B. . .	—	—	—
*Oost.*O.G.5 p	—	—	—	Orig. . . .	⅞	—	—
" " 4 "	—	—	—	Louis. 5 p	—	—	—

Illinois Central 87⅞ à 88. Beleening 5. Prolongatie 5½. Disconto 5.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Societeit
Tot Nut des Obligatie-Handels.
BOON HARTSINCK, Pres.

De spaansche coupons waren gewild, met levendigen handel; — de verdere prijzen onveranderd.

Weenen, 5 December. De 5 pc. metall. 83½; zilver 6.

Londen, 5 December. De 3 pc. gecons. resc. 95⅝ à ¾. Spanje 1¼ pc. 24⅜ à ⅝.

WISSELCOURS.

Amsterdam, den 5den December 1856.

Petersburg 2/m. 182½. *Porto* 3/m. 40. *Lisbon* 40. *Hamburg* 2/m *f* 34 13/16; idem zigt *f* 35 3/16. *Londen* 2/m. *f* 11,52½, alles geld; idem zigt *f* 11,65; papier. Disconto 5 pc.

MARKTBERIGTEN.

Amsterdam, 5 December. *Tarwe* en *Rogge* weinig in omgegaan. — Van *Tarwe* verk.; 127 ℔ b. Pools. *f* 450, *f* 480; 129 ℔ dito *f* 455; 131 ℔ n. Kleefs. bij partij *f* 400; 127 ℔ Rijn *f* 375; 127 ℔ Geld. *f* 370; 126 ℔ Brunsw. *f* 355.

Van *Rogge*: 116, 119 ℔ Zweeds. *f* 230, *f* 240; 116, 118 ℔ Petersb. *f* 219, *f* 225.

Garst en *Haver* zonder handel. — *Koolzaad*: op 9 vat, Sept. *f* 456; Dec. *f* 513. — *Lijnzaad* in een doen; 105, 106 ℔ Arch. *f* 345.

Amsterdam, 5 December. *Raapolie* wel zoo aangenaam; ord. cond. *f* 58; vliegend *f* 56½; op levering vast; p° Mei *f* 48¼ à *f* 48½; p° Sept. en Oct. *f* 44¾. *Lijnolie* ord. cond. *f* 42¾; vliegend *f* 41½; p°. Maart, April en Mei *f* 38¼; p° Sept. en Oct. *f* 38. *Hennepolie* ord. cond. *f* 47¼.

Dordrecht, 4 December. *Tarwe*, n. Zeeuws. en Inl. *f* 9,20 à *f* 12,20; blaauwe dito *f* 9,20 à *f* 10; zomer dito *f* 9,30 à *f* 10,30. *Rogge*, n. Zeeuws. en Inl. *f* 7,50 à *f* 8,40; Kl. Brab. en Geld. *f* 7,20 à *f* 7,70. *Garst*, n. Zeeuws. en Vlaams. winter *f* 6,30 à *f* 6,60; zomer dito *f* 6 à *f* 6,20. *Spelt* *f* 3,40 à *f* 4,20. *Haver*, Inl. voeder n. *f* 2,80 à *f* 3,20; dikke dito *f* 3 à *f* 4. *Boekweit*, Kl. Brab. *f* 250. *Paardenboonen* n. *f* 6,30 à *f* 6,70; duiven dito *f* 7 à *f* 7,50; bruine dito n. *f* 6 à *f* 9; witte dito *f* 6 à *f* 11. *Blaauwe erwten* n. *f* 7 à *f* 8,20. *Koolzaad*, o. Zeeuws. en Overm. *f* 15,40 à *f* 16,80. *Kanariezaad* *f* 12,50 à *f* 13,50. *Hennepzaad* *f* 234 à *f* 250.

Wij hadden heden een goede aanvoer van n. Zeeuws., Vlaams. en Overm. *tarwe* en hoewel men door de invallende vorst eenigzins hoogere prijzen vermoedde, waren echter vorige coursen niet te bedingen, enkele puike partijtjes zijn beginmarkt tot vorige weekprijzen genomen, doch later waren dezelve niet dan 30 cts. lager te verkoopen. *Rogge* ruim prijsh.; puike 20 cts. hooger goed te plaatsen; 154/2 p, Amerik. is bij gerieven à *f* 285 gedaan. Winter*gerst* als voren met meer genegene koopers; zomer dito daarentegen 10 cts. lager aantemerken. *Spelt* in een doen. *Haver* onveranderd. *Boekweit*, Rozendaals. en Oosterh. is à *f* 250 verhandeld. *Paardenboonen* 10 cts. en duiven dito 30 cts. lager; witte en bruine dito, benevens *erwten*, vorige prijzen waardig. *Koolzaad* dadelijk £ 1 hooger; puik puik Overm. zakgoed van bekende slag is à £ 84 verkocht; op 9 vaten olie, dadelijk te leveren 2 £ lager, zijnde à £ 86 te koop; April 1857 £ 87 aangeboden. *Lijnzaad* zonder handel; er werd geveild 110 p. Riga à *f* 330 en 112, 113 p. Morschansky à *f* 390. *Kanariezaad* *f* 1½ lager. *Hennepzaad* werd als voren gehouden.

Sneek, 2 December. *Boter* *f* 47.

's Gravenhage, 4 December. Nadat de kerkeraad der Ned. Herv. gemeente alhier vrijheid en handopening ontvangen had tot het beroepen van een elfden predikant, is heden avond door hem een negental van predikanten opgemaakt, bestaande uit de HH. *B. ter Haar Romeny*, te Gouda; *J. F. Blaauw*, te Rotterdam; *P. G. te Winkel*, te Bennebroek; dr. *Th. K. M. von Baumhauer*, te Zutphen; dr. *L. W. E. Rauwenhoff*, te Dordrecht; *J. J. van den Broek*, te Hoorn; *A. J. P. Oort*, te Alkmaar; *T. Poortman*, te Zwolle; *F. T. de Mazure*, te Drempt.

[In de Boek-aankondiging van *van der Meer & Verbruggen*, te Rotterdam, geplaatst 2 December jl., staat regel 8: *verspreide negen Leerredenen*, in plaats van *verspreide* (*negen*) *Leerredenen*; regel 11: *Eemne*, in plaats van *Eemnes*; regel 16: *ampletering*, in plaats van *completering*.]

** Heden beviel zeer voorspoedig van een welgeschapen ZOON, mijne geliefde Echtgenoote *P. J. HARTOG.*
KROMMENIE, H. VAN VLIET.
2 December 1856.

** Bevallen van eene DOCHTER *A. M. C. VAN OOSTERZEE*, — geboren *SCHADEE.*
ROTTERDAM, 3 December 1856.

** Heden beviel zeer voorspoedig van eenen welgeschapen ZOON *ELIZABETH BAKKER*, geliefde Echtgenoot van P. J. STAFFERS.
AMSTERDAM, 3 December 1856.

** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER *MAGDALENA ELISABETH DAMMERS*, hartelijk geliefde Echtgenoote van JAN CORNELIS WINS.
AMSTERDAM, 3 December 1856.

** Heden beviel zeer voorspoedig van eenen ZOON *J. C. M. DICKE*, geliefde Echtgenoote van
HAARLEM, J. H. MICHELSEN.
3 December 1856.

** Bevallen van een ZOON *JOHANNA ERKELENS*, geliefde Echtgenoote van B. G. SUTHERLAND.
OUD ALBLAS, Rijks Veearts 1ste klasse.
4 December 1856. Eenige kennisgeving.

** Op den 28sten November 1856, overleed te AMSTERDAM, in den ouderdom van 58 jaren, de Wel-Edel Geboren Heer Mr. FREDERIK HENDRIK VAN NOTTEN, tot diepe droefheid zijner Betrekkingen.
J. C. VAN HEUKELOM,
Wed. *F. H. van Notten.*

** Heden overleed na eene langdurige ziekte in den ouderdom van bijna 61 jaren, tot diepe droefheid van mij, en mijne Kinderen, mijn geliefde Echtgenoot HENDRIKUS CHRISTOPHORUS SCHETSBERG, in leven Boekhandelaar alhier.
LEEUWARDEN, M. ANTONIDES,
29 November 1856. Wed. *H. C. Schetsberg.*
Eenige kennisgeving.

** LEEUWARDEN, 29 November 1856. Heden overleed alhier Mejuffer JANKE FLORISON, in den ouderdom van 62 jaren, diep betreurd door hare Zusters en verdere familie-betrekkingen, en door allen die haar kenden.

** Heden overleed, in den ouderdom van 39 jaren, Mejufvrouw de Wed. C. L. MEIJER, geb. VAN LENTE, nalatende twee nog onmondige Kinderen.
KAMPEN, Namens de Familie,
29 November 1856. W. GOETZEE NZN., Voogd.
Algemeene en bijzondere kennisgeving.

** Heden overleed, tot onze diepe droefheid, ons teeder bemind oudste Dochtertje HENRIETTA WILHELMINA, in den ouderdom van 4 jaren en 5 maanden.
ZUTPHEN, J. G. C. VAN DIJK,
1 Dec. 1856. 1e Luit. der Artillerie.
J. L. VAN DIJK, geb. DE BAS.
Eenige kennisgeving.

** Gisteren ontvingen wij op het onverwachtst het treurige berigt, dat onze dierbare Zoon, JOOST, in de O. Indiën, na eene kortstondige ziekte, op den 28sten September jl., in den ouderdom van ruim 25 jaren is overleden. Diep treft ons en onze overige Kinderen deze slag, maar wij wenschen Gode te zwijgen.
UTRECHT, A. ROELOFSZ, Emer. Pred.
1 December 1856. J. C. ROELOFSZ—FREYSS.
Eenige kennisgeving.

** Op den 1sten December 1856 overleed te MONNICKENDAM, Mevrouwe CHRISTINA DEN BERGER, Wed. den Wel-Edelen Heer *H. J. van Marle*, in den ouderdom van ruim 87 jaren. Diep betreurd door hare Kinderen en Klein-Kinderen.

** Tot onze diepe droefheid overleed heden ons innig geliefd jongste Zoontje AUGUST SIEGWARD HUGO, bijna zeven maanden oud. C. W. MIELING.
'SHAGE, S. J. M. MIELING,
1 December 1856. ROSIER VAN WARTUM.

** 'SGRAVENHAGE, den 4den December 1856. Heden overleed alhier, in den ouderdom van ruim *twee en zeventig* jaren, Vrouwe ALLEGONDA JACOBA VERWEYDE, Wede. *Maurits Lange.* Eenige kennisgeving.

** Heden overleed, tot diepe droefheid van zijne Echtgenoote en Kinderen, plotseling, in den ouderdom van bijna 59 jaren, de Heer P. H. KOPPESCHAAR, in leven Gemeente-Ontvanger te *Lisse.* Allen die den overledene hebben gekend, zullen kunnen beseffen wat zijne Weduwe, Kinderen en veelvuldige Vrienden in hem verliezen.
LISSE, *Uit aller naam*,
1 December 1856. M. DE BOER,
Eenige kenisgeving. Wed. *P. H. Koppeschaar.*

** Heden overleed tot diepe droefheid van mij en mijne Kinderen, mijn hartelijk geliefde Echtgenoot, de Heer L. VAN GALEN, Notaris alhier, in den ouderdom van 50 jaren.
A. P. KOOIJ, Wed. *L. van Galen.*
BERGEIJK, 2 December 1856.
Verzoeke deze algemeene als bijzondere kennisgeving aantenemen.

** Heden avond heeft de Heere ons bemind jongste Kind PIETER JAN, tot onze smart, van ons weggenomen.
EDE, J. D. B. BROUWER, V. D. M.
3 December 1856. C. BROUWER,
Eenige kennisgeving. KONING.

** Na een smartvol maar onderworpen lijden, ontsliep heden voor hooger leven, in den ouderdom van 26 jaren, ABRAM GERHARD, beminde Zoon van
AMSTERDAM, P. W. WITTEBOL en
2 December 1856. C. M. WOLBERS.
Familie en Vrienden gelieven deze algemeene kennisgeving, als aan elk hunner gerigt, aantenemen.

** Heden overleed ons geliefd Kindje ANNA CHRISTINA, in den ouderdom van zeven maanden.
UTRECHT, C. C. J. DE RIDDER,
den 3den December 1856. J. M. DE RIDDER,
KEMINK.

** Heden overleed tot diepe droefheid van mij en mijn eenig Kind, mijn geliefde Echtgenoot, B. HARMSEN, Apotheker alhier, na een langdurig en smartvol lijden, in den ouderdom van twee en veertig jaren.
ZUTPHEN, Wed. B. HARMSEN,
3 December 1856. PLOMP.

** Heden overleed, na een langdurig smartelijk lijden, onze geliefde Moeder, Mejufvrouw CORNELIA CATHARINA VAN DER TAS, Weduwe den Heere *Johs. Groenewegen Cz.*, in den ouderdom van ruim 63 jaren.
SCHIEDAM, *Uit aller naam*,
2 December 1856. JOH. GROENEWEGEN Jz.
Eenige kennisgeving.

** Ons geliefd eenig Kind HERMAN MAURITS JULIUS werd ons heden door den dood ontrukt.
LEYDEN, C. H. SCHANZE.
3 December 1856. J. G. N. SCHANZE,
Eenige kennisgeving. geb. LANDRÉ

** Heden overleed, na langdurige ongesteldheid, onze waarde Oom, de Heer LEENDERT KRUYFF, in den ouderdom van 63 jaren. W. VAN DER MEY.
SASSENHEIM, H. KRUYFF.
4 December 1856. Executeuren Testamentair.
Algemeene kennisgeving.

** De ondergeteekenden betuigen, ook namens hunne Zusters, hunnen opregten dank, voor de vele bewijzen van deelneming bij het overlijden van hunnen geliefden Vader *Antonie Suiskens.* A. J. W. SUISKENS.
HAARLEM, E. SUISKENS.
6 December 1856.

** Door HENDRIK PIETER Jonkheer DE KOCK, Luitenant ter Zee der 1e Klasse en Inspecteur van het Loodswezen te *Willemsoord*, en zijne Echtgenoote ANNA MARIA FREDERIKA COERTZEN, is Zijner Majesteits toestemming verzocht, dat hun Zoon JOHAN FREDERIK, den geslachtsnaam COERTZEN bij den zijnen aanneme en zich alzoo bij vervolg moge noemen en teekenen COERTZEN DE KOCK.
Hiervan geschiedt aankondiging naar aanleiding van art. 64 van het Burgerlijk Wetboek.

** Gevraagd: Een ONDERMEESTER van den 3den Rang, P. G., en ervaren in de Wiskunde; Fransch is aanbeveling, en het Salaris boven Kost en Inwoning p. m. *f* 250.
Brieven *franco*, onder Letters A. X., bij den Boekhandelaar STENFERT KROESE, te Arnhem.

** Op eene Dag- en Kostschool, met een klein getal Leerlingen, wordt verlangd voor de nieuwe Talen en Wiskunde, een SECONDANT van den 2e of 3e Rang en H. G., ter vervanging van een der medehelpers, die, wegens voortdurende ziekte, de betrekking verlaat.
Adres Brieven *franco*, onder Letter G., aan den Boekh. D. POUWELS, te Bergen op Zoom.

** In eene *Apotheek* te Leeuwarden, wordt een PROVISOR gevraagd. Adres, met *franco* Brieven, aan den Heer D. WIJTEMA, Apotheker te Groningen.

** **AGENTEN**, worden op *voordeelige voorwaarden* gevraagd, in alle plaatsen des Rijks, voor de naaml. Levensverzekering-Maatschappij *le Conservateur.* Adres met *franco* Brieven of in *persoon* bij den Heer A. J. CANNEGIETER FABRITIUS, Centraal-Directeur voor Nederland, Brouwersgracht, S. S. 531, te Amsterdam.

** Eene JUFVROUW van middelbaren leeftijd, P. G., wenschte gaarne zich geplaatst te zien, ter oppassing eener bejaarde Dame, of ter waarneming eener kleine Huishouding, van vroegere dergelijke Werkzaamheden, kan zij de beste Getuigschriften leveren. Men gelieve zich *franco* te adresseren, onder Lett. A., aan den Boekhandelaar B. F. VAN ARUM, te Haarlem.

** Eene JUFVROUW, 32 jaren oud, de Prot. Godsd. belijdende en eene zeer beschaafde opvoeding genoten hebbende, wenschte weder geplaatst te worden als Gezelschaps-Jufvrouw en tot Assistentie of waarneming eener Huishouding. Adres met *franco* Brieven, onder Letter Z., bij de Boekhandelaars A. VAN HOOGSTRATEN EN ZOON, te 's Gravenhage.

** Eene JUFVROUW van de Protestantsche Godsdienst, die nagenoeg drie jaren als Élève-Secondante op eene school is werkzaam geweest, zoekt eene Conditie als Secondante. Men adressere zich met *franco* Brieven, onder Letters C. B., bij den Boekhandelaar J. F. VAN DOBBEN, te Haarlem.

** De VERKOOPING in *het Lokaal*, te Haarlem, van ENGESMET en SARLET, zal in plaats van den 9den op Dingsdag den 16den December 1856, gehouden worden van HUISNAAD en MEUBELEN, voorts zoo goed als nieuw benoodigheden voor een *Tabaks-Winkel*, 1 Kerfbank, Zeven een kapitaal Uitsteekbord, goede Spaarovens, enz.
De Goederen worden dagelijks aangenomen.

** HOUTVERKOOPING op de Hofstede *Huuthum*, aan de Rivier de Vecht, tusschen Breukelen en Nieuwersluis, (dag 1e April 1857) ten overstaan van den Notaris ERNST VAN BEUSEKOM Ez., te weten, op Dingsdag den 9den December 1856:
2000 stuks verplantbare VRUCHTBOOMEN, als: Appelen, Peeren, Pruimen, Noten, Lei of Platte Persiken, Abrikozen- en Morellen-Boomen.
200 IEPEN, 500 EIKEN, 100 ESSCHEN, 300 KASTANJEN, POPULIEREN en SPARREN HEESTERS, eene groote partij fijne BLOEMGEWASSEN, eene geheele KWEEKERIJ, tot aanleg van Buitenplaatsen zeer geschikt 200 N. Ellen nieuwe SCHUTTINGEN en LATWERK (In Perceelen:)
HOUTEN TENT, LOODSJE en DUIVENHOK.
Op Woensdag den 10den December 1856: 200 stuks gave EIKEN BOOMEN, dik van 50 tot 85 Ned. Duimen diameter, lang 12 à 15 El, 200 stuks extra zware en gave IEPEN, ESSCHEN, BEUKEN, KASTANJEN, LINDEN, POPULIEREN en WILGEN BOOMEN.
Alles acht dagen te voren afgenummerd te bezigtigen.

** De ondergeteekende berigt haren geëerde Begunstigers, dat zij weder, als voorheen, met het Kersmis- en Nieuwsjaars-Feest, en verder het geheele jaar door, zich gereed zal houden tot het Bakken van WAFELEN. Verzoekende ieders gunst; belovende eene prompte bediening.
ELIZABET VERBEEK.
Lange Begijnestraat te Haarlem.

** HOUTVERKOOPING op den Huize *Rusthof*, in de Gemeente Sassenheim, op Donderdag den 11den December 1856, des voormiddags ten 10 ure, van extra zwaar ESSCHEN en ELZEN HAKHOUT, een zware NOTEN BOOM, WILLIGEN STAMMEN, enz.

** HOUTVERKOOPING op de Hofstede *Bosch en Vaart*, te Heemstede, op *Zaturdag* 13 *December* 1856, van *extra zwaar* ESSCHEN en ander HAKHOUT; na afloop op de Hofstede *Vreedenhof* van *extra zwaar* ESSCHEN en ander HAKHOUT en eenige *zware* IEPEN BOOMEN.

** HOUTVERKOOPING op *Bronstee*, te Heemstede, op *Dingsdag* 16 *December* 1856, van *eene groote partij* extra zwaar ESSCHEN, WILGEN en POPULEN HAKHOUT.

** HOUTVERKOOPING op de Hofstede *Meer en Berg*, te Heemstede, op *Woensdag* 17 *December* 1856, van *zwaar* EIKEN, ESSCHEN en ander HAKHOUT, en eenige 100den *drooge* TAKKEBOSSEN.

** HOUTVERKOOPING op de Hofstede *Ter-Horst*, onder Voorschoten, op Donderdag den 18den December 1856, des morgens ten 10 ure, van: Eene aanzienlijke partij extra zwaar ESSCHEN, ELZEN, WILLIGEN en BERKEN HAKHOUT, gemakkelijk vervoerbaar en kunnende 8 dagen bevorens den Verkoop (uitgenomen den Zondag) worden bezigtigd.

** HOUTVERKOOPING op *'t Slot*, te Heemstede, op *Donderdag* 18 *December* 1856, van *zwaar* ESSCHEN, IEPEN en WILGEN HAKHOUT, en eenige *zware* POPULIEREN BOOMEN, geschikt voor *Werkhout.*

** HOUTVERKOOPING op de Hofstede *Groenendaal*, te Heemstede, op *Vrijdag* 19 *December* 1856, van *extra zwaar* EIKEN, ESSCHEN en BERKEN HAKHOUT.

** HOUTVERKOOPING op *'t Clooster*, te Heemstede, op *Dingsdag* 23 December 1856, van *eene groote partij*, waaronder extra zware, IEPEN, EIKEN, ESSCHEN, POPULIEREN en SPARREN BOOMEN. Eiken geschikt voor *Bergroeden*, de Esschen geschikt voor *Wagenmakers-Kloofhout*, mitsgaders ESSCHEN-, WILGEN- en ander HAKHOUT.

HOUTVERKOOPING, op *Oud-Rozenburg*, onder Loosduinen, op Woensdag den 24sten December 1856, in plaats van op den 17den, van zwaar HAKHOUT en eene aanzienlijke partij EIKEN en IEPEN BOOMEN, zeer geschikt voor *Werkhout.*

** De STOOMBLEEKERIJ en APPRETEERDERIJ van *Linnen* en *Katoenen Weefgoederen*, te Goor, met toebehooren is ingezet en met hoogen gebragt op *f* 61.160 De toeslag is bepaald op den 11den December 1856 des morgens ten 11 ure, in het Logement *den Engel* te Goor.
Nadere informatien, bij den Notaris C. M. WIJNEN te Goor. Brieven *franco.*

** G. W. BANNIER, Makelaar, zal als lasthebbende van zijnen Principaal, op Woensdag den 24sten December 1856, zijnde Kersavond, des avonds op den gewonen tijd, in het Logement *den Gouden Leeuw*, te Haarlem, in Publieke Veiling Verkoopen, ten overstaan van den Notaris Mr. P. MABÉ JR.:
Een HUIS en ERVE, staande en gelegen te Haarlem, in de Achterkamp over de Kampersteeg, geteekend Wijk 2, N°. 880 en in den Perceelsgewijzen, Kadastralen legger bekend onder Sectie D. N°. 538, ter grootte van 74 Ellen.
Dit Perceel blijft inmiddels *Uit de Hand te Koop.* Breeder bij Billetten omschreven en nadere informatien te bekomen bij bovengenoemde Makelaar, terwijl de Eigendomsbewijzen en Veilconditien drie dagen voor en op den Verkopdag ter visie zullen liggen, ten Kantore van voornoemden Notaris.

** Den 17den Januarij 1857, zal door den te Amersfoort residerenden Notaris D. SCHEERENBERG, publiek worden Verkocht: Eene voor weinige jaren nieuw gebouwde HEEREN-HUIZINGE, bevattende vier ruime geplafonneerde en behangen Beneden- en twee behangen Bovenkamers, Zolderkamer, Dienstbodenkamer, Keuken, Kelders en Zolders, benevens een met Vruchtboomen beplanten grooten Tuin, gelegen in de Muurhuizen te Amersfoort en van achteren uitkomende aan den Cingel. Zijnde nadere informatien hieromtrent te bekomen bij gezegden Notaris.

** Bij J. VAN HOEVE JR., te Gorinchem, ziet het licht:

STEMMEN VAN DEN NACHT.

Door **Dr. J. CUMMING.** Vrij gevolgd naar het Engelsch, door Jonkvr. M. L. DE CHATELAIN, met eene voorrede van *L. G. JAMES*, Predikant bij de Waalsche Gemeente te Breda.

Prijs *f* 1,85.

MIJN PROTEST

tegen sommige Hoofdstellingen in de Christelijke Dogmatiek van

J. H. SCHOLTEN,

Voorkomende in Dogmaticae Christianae initia in auditorum usum.

Prijs *f* 0,55.

DE ANTICHRIST

EN DE TOEKOMST DES HEEREN

VOLGENS DE H. SCHRIFT.

EENE ROEPSTEM IN ONZE DAGEN

door G. A. WIMMER, V. D. M.

UIT HET HOOGDUITSCH

door H. PICARD.

Prijs *f* 1,25.

*** **BERIGT VAN INZET.**

J. KUYK, Notaris te Wageningen, maakt bekend, dat het HEERENHUIS met TUIN, STALLING, WOONHUIS ETC. ETC., gelegen binnen Wageningen aan de Hoogstraat en Achterstraat, in deze Courant van den 13den November 1856 en bij Aanplakbilletten in het breede omschreven, bij de daarvan op 25 November plaats gehad hebbende eerste veiling, is ingezet en met den hoogen gebragt, als volgt:

1e Perceel, zijnde het Heerenhuis en Tuin op *f* 7199,—.
2e „ „ Stalling met Woonhuis enz. „ „ 2200,—.
De massa op *f* 9400, .

Dat de toeslag daarvan bepaald blijft op Dingsdag 9 December 1856, des avonds om 7 ure, in het Logement *de Wereld* te Wageningen, en dat inmiddels meerdere hoogen gesteld en nadere informatiën kunnen verkregen worden, ten Kantore van genoemden Notaris. Brieven *franco*.

BELANGRIJKE OPENBARE VERKOOPING der vaste Goederen, behoorende tot den nagelaten Boedel van wijlen den Edel-Achtbaren Heer B. ABBRING te Alkmaar.

Men is van voornemens om, ten overstaan van den te Alkmaar, gevestigden Notaris D. N. VAN ELTEN, op Donderdag den 11den December dezes jaars 1856, des morgens te tien uur, in het Logement *het Hof van Holland*, op het Groot Heiligeland, te Alkmaar, in het openbaar bij Opbod en Afslag te Veilen en finaal te Verkoopen:

1°. Eene kapitale, hecht en sterke BOEREN-WONING, geteekend met N°. 1, in Buitenwijk C, benevens Boet, Erve en daarbij gelegen stukje best WEILAND, hebbende Stalling voor 22 stuks Koeijen en 4 Paarden en een ruim Varkenshok, staande en gelegen direct buiten het Schermerhek der Stad en onder de Gemeente van Alkmaar; Kadastraal bekend in Sectie B, onder de Nos. 1318, 1319 en 1320, als te zamen groot 71 Roeden, 49 Ellen.

Te aanvaarden op 1° Mei 1857.

2°. Zeven stukken allerbest WEILAND, gelegen bij het 2e Perceel onder de Gemeente van Oudorp, Kadaster Sectie A. Nos. 12, 13, 19, 20, 21, 22 en 23, te zamen groot 13 Bunders, 16 Roeden, 20 Ellen.

3°. Drie met Dammen aan elkander gelegen stukken allerbest WEILAND, gelegen aan de Zuidzijde van de Noordervaart, in de Bedijkte Schermeer, in den Polder G, onder de Gemeente Alkmaar, Kadaster Sectie G, Nos. 199, 200 en 201, te zamen groot 6 Bunders, 09 Roeden, 40 Ellen.

4°. Een stuk opperbest WEILAND, gelegen in het Overdie, onder Alkmaar, Kadaster Sectie F. onder N°. 17. als groot 1 Bunder, 25 Roeden en 6 Ellen.

De Perceelen Nos. 2, 3 en 4, thans allen gebruikt wordende bij het Perceel N°. 1, zijn te aanvaarden dadelijk na het betalen der Kooppenningen.

5°. Een kapitaal en zeer aanzienlijk HEEREN-HUIS en ERVE, met ruim Bleekveld en twee Tuintjes, alleraangenaamst staande en gelegen aan de Bierkade en aan het Noord-Hollandsche-Kanaal te Alkmaar, in Wijk C. N°. 6, Kadaster Sectie B, N°. 584, groot 78 Ellen.

Te aanvaarden op 1° Mei 1857.

6°. Een dito kapitaal en aanzienlijk HEEREN-HUIS met ruime ERF en TUIN of BOOMGAARD, staande en gelegen aan de Voormeer op den hoek van de Turfmarkt te Alkmaar, in Wijk D, geteekend met N°. 155, Kadaster Sectie B, N°. 1295, als groot 6 Roeden, 17 Ellen.

Te aanvaarden op den 1sten Mei 1857.

En 7°. Een hecht en sterk ruim PAKHUIS, met den Grond van dien, staande aan de Voormeer te Alkmaar, Kadaster Sectie B. N°. 1111, groot 2 Roeden en 39 Ellen.

Te aanvaarden dadelijk met het betalen der Kooppenningen.

Alles breeder bij Billetten omschreven en zijnde deswegens nadere informatiën te bekomen, ten Kantore van voornoemden Notaris *van Elten*, te Alkmaar, alwaar acht dagen vóór den Veilingsdag, de bewijzen van Eigendom en Verkoopsvoorwaarden ter lezing zullen liggen.

*** **OPENBARE VERKOOPING**

Op Zaturdag den 13den December 1856, des voormiddags ten 11 ure, in het gebouw der *Korenbeurs* te Zaandam, van: 18 Bunders 56 Roeden 70 Ellen uitmuntend WEILAND, gelegen aan den Straatweg in de *Wijde Wormer*, zeer geschikt tot aanleg van eene Boerenplaats; als bevindende zich daarin nog de fondamenten eener daarop gestaan hebbende Huismanswoning.

De Kooper kan de Landerijen aanvaarden 1° Januarij 1857 en daarop de helft van den koopprijs tegen 4½ perct. renten 's jaars gevestigd krijgen. Nadere informatiën zijn te bekomen bij den Notaris JACOB DOZY te Zaandam, alwaar de eigendoms bewijzen en veilconditiën ter inzage liggen.

*** C. STUMPHIUS, Makelaar. zal, op Zaturdag 20 December 1856, 's middags 12 ure, te Beverwijk, in het Logement *de Zon*, presenteren te Verkoopen:

N°. 1. Een stuk extra best WEI- of HOOILAND, genaamd de *MOLENWEID*, liggende in den Polder de Wijkerbroek, onder de Gemeente Wijk aan Duin, Sectie C, N°. 83, groot 3 Bunders, 5 Roeden, 80 Ellen. N°. 2. Een stuk dito LAND, genaamd *HET SCHOUTSWEIDJE*, liggende als voren, Sectie C, N°. 94 groot 2 Bunders, 4 Roeden, 30 Ellen. N°. 3. Een stuk dito LAND, genaamd *DE ZAAIJER*, liggende als voren, Sectie C, N°. 117, groot 2 Bunders, 59 Roeden, 10 Ellen. N°. 4. Een stuk best TUINLAND, genaamd *DE FRANSCHE TUIN*, liggende aan den Grootenhoutweg, Gemeente Wijk aan Duin, Sectie B, N°. 297, 298, groot 2 Bunders, 1 Roede, 20 Ellen. N°. 5. Een kapitaal HEERENHUIS, met annexen TUIN, breeder bij Biljetten omschreven, staande en gelegen aan het fraaiste gedeelte van de Breestraat, te Beverwijk, Sectie A, N°. 482, groot 8 Roeden.

De Veilconditiën en Bewijzen van Eigendom zullen drie dagen voor den Verkoopdag ter visie liggen, als van de Perceelen N°. 1, 2 en 3, ten Kantore van den Notaris C. SCHREUDER, te Velsen, en Copie daarvan ten Kantore van den Notaris C. J. G. DE BOOY, te Beverwijk; van het Perceel N°. 4, ten Kantore van den Notaris *C. J. G. de Booy*, voornoemd, en van het Perceel N°. 5, ten Kantore van den Notaris *C. Schreuder*, voornoemd. Het Perceel N°. 5 is te bezien des Dingsdags en Donderdags, 's namiddags van 2 tot 4 ure. Nadere informatiën zijn te bekomen ten Kantore van den Makelaar C. STUMPHIUS, te Beverwijk.

*** HOUTVERKOOPING, nabij den Huize *Berg en Daal*, in de Gemeente Voorhout, de 1ste op Dingsdag den 9den December 1856 en de 2de op Dingsdag den 16den December 1856, beide des voormiddags ten 10 ure, van groote partijen different soort van zwaar HAKHOUT; te betalen 25 Julij 1857.

*** G. T. N. SURINGAR, te Leeuwarden, heeft uitgegeven en algemeen verkrijgbaar gesteld:

VERSPREIDE GESCHRIFTEN van ABR. DES AMORIE VAN DER HOEVEN, in leven Hoogleeraar te Amsterdam. Voorafgegaan door een *Woord ter nagedachtenis van den Ontslapenen*, door M. COHEN STUART, Pred. bij de Rem. Gem. te Alkmaar. Een Boekdeel in groot oct. *f* 3,25.

Behalve de Redevoeringen en Geschriften die vroeger afzonderlijk in het licht verschenen en niet voorkomen in de bereids verzamelde *Redevoeringen en Leerredenen* van dezen Schrijver, bevat dezen Bundel niet minder dan *zes* Stukken, die vroeger niet in den handel en slechts voor een bepaalden kring van Lezers gedrukt of in een ander geschrift opgenomen waren.

Den *derden* druk der NAGELATEN LEERREDENEN van ABR. DES AMORIE VAN DER HOEVEN JR., in leven Theol. Dr. en Predikant te Utrecht. Voorafgegaan door eene *Levens- en Karakterschets des Ontslapenen van de hand zijns Vaders*. Met PORTRET .... *f* 3,75.

Het Portret van *Van der Hoeven Jr.*, bij deze uitgave gevoegd, is nog afzonderlijk te bekomen voor.... *f* 1,25.
Eenige Exemplaren op groot Papier .... „ 1,80.
Idem Proefdrukken .... „ 3,60.

J. A. UILKENS. DE VOLMAAKTHEDEN VAN DEN SCHEPPER IN ZIJNE SCHEPSELEN BESCHOUWD, *tot verheerlijking van God en tot bevordering van nuttige natuurkennis*. Op de tegenwoordige hoogte der Wetenschap gebragt door de Heeren Prof. KAISER, Dr. E. M. BEIMA, Prof. MATTHES, Prof. J. VAN DER HOEVEN en Prof. MIQUEL. Derden deels zevende Aflevering, behelzende *Beschouwingen over het Dierenrijk*, door Prof. J. VAN DER HOEVEN, opgeluisterd door vele Houtsnêe-Figuren en Platen, gegraveerd door STAM.

Met nog ééne Aflevering van het *tweede Deel*, die eerstdaags verzonden wordt, en eene van dit *derde Deel*, die ter perse is, zal deze geheel vernieuwde uitgave van het Werk van UILKENS *voltooid* zijn.

BLIKKEN IN HET LEVEN DER NATUUR. N°. 6. Bevattende: HET INSTINCT DER DIEREN. Naar het Hoogduitsch van BERNSTEIN, door W. F. R. SURINGAR, Phil. Nat. Cand .... 20 Cents.

Met dit Stukje is de *tweede Jaargang* van dit populaire en goedkoope Tijdschrift gesloten, die thans in zijn geheel verkrijgbaar is voor .... 90 Cents.

Van den *eersten Jaargang* zijn nog enkele Exemplaren voorhanden; terwijl op den *derden*, die met het volgende jaar begint, en waarvan de Hoofd-redactie is opgedragen aan de Heeren Dr. J. BOSSCHA JR., R. S. T. MODDERMAN en W. F. R. SURINGAR, bestellingen worden aangenomen bij den Uitgever en verder bij meest alle Boekhandelaren in het Rijk.

*** De Boekh. H. C. A. CAMPAGNE, te Tiel, gaf dezer dagen uit:

DE VOORWERELDLIJKE SCHEPPINGEN

VERGELEKEN MET

DE TEGENWOORDIGE.

IN TAFEREELEN GESCHETST

DOOR

P. HARTING,

Hoogleeraar aan de Utrechtsche Hoogeschool.

Met 4 Steendrukplaten en 168 Glyphogr. Figuren
Prijs *f* 6.50.

*** VAN DRUTEN & BLEEKER te Sneek geven uit EENE NIEUWE UITGAAF VAN:

NEDERLANDSCHE STAATSWETTEN

VOOR MINDER DAN 90 Cts, EN GEDRUKT MET GROOTE LETTER

Bevattende: De *Grondwet*, de *Kies- Provinciale-* en *Gemeente-wet*, de *Post-* en *Zegelwet*, de *Wet op de onteigening*, *op de Kerkgenootschappen*, *Armbesturen*, *Regt van Vereeniging*, *op de Jagt en Visscherij* en *vele andere* te zamen 360 pag's **helderen druk** met **groote letter** voor **slechts 90 Cts.** en **gebonden *f* 1.20.**

*** J. C. & W. ALTORFFER, te Middelburg, geven uit en hebben alom verkrijgbaar gesteld:

IJzer, Goud en Geest.

VOLKS-ROMAN

van **ERNST WILLKOMM**, naar den 2en druk uit het Hoogduitsch door ABM. VAN DER VELDE Az. Twee deelen in groot 12°., 548 Bladz., met fraaijen omslag. ***f* 2,60.**

*** Bij S. E. VAN NOOTEN te Schoonhoven; C. L. BRINKMAN, Hartenstraat, te Amsterdam en verder op aanvrage alom, is te bekomen

Voor Leesgezelschappen:

HET BELEG VAN DERRY.

Een Verhaal

uit den tijd der Engelsche omwenteling in 1688,

door

CHARLOTTE ELIZABETH.

(Schrijfster van „*de Leeuw van Juda*")

Naar den ELFDEN *druk.*

Uit het Engelsch vertaald. Met fraai Vignet.

Prijs *f* 3.

Bij bovengenoemden, is van dezelfde Schrijfster nog te bekomen:

WAARHEID EN LOGEN,

naar het Engelsch.

Klein 8vo. Prijs *f* 1,25.

Reis om de Wereld

NAAR

JAPAN,

aan boord van het Expeditie-Eskader, onder Commodore M. C. PERRY, in de jaren 1853, 1854 en 1855, ondernomen op last van de Regering der Vereenigde Staten.

NAAR HET HOOGDUITSCH VAN

WILHELM HEINE.

Met tien door den Schrijver naar de natuur geteekende Platen in Tintdruk en met in den tekst gedrukte Houtsneden.

Prijs ***f* 10**, gebonden ***f* 11,25.**

Uitgave van **H. NIJGH.** *Alom te bekomen.*

*** Bij A. C. KRUSEMAN te Haarlem, verschenen de volgende:

GOEDKOOPE LANDBOUWBOEKJES.

Ter verspreiding van praktische kennis onder Landeigenaars en Landbouwers.

W. C. H. STARING, Het droogleggen van Landerijen, met Afbeeldingen. — *f* 0,30.
E. C. ENKLAAR, De groene bemesting. — *f* 0,30.
G. A. VENEMA, De hooge Veenen en het Veenbranden. — *f* 0,30.
Th. F. UILKENS, Het aanleggen van winstgevende Warmoezerijen. — *f* 0,70.
JUSTUS LIEBIG, De grondslagen der Landbouwscheikunde. — *f* 0,70.
T. BORGESIUS, Over Landontginning en Landbouw in de Veen-Koloniën der provincie Groningen. — *f* 0,30.
E. C. ENKLAAR, De Ploeg. — *f* 0,30.
B. TE GEMPT, Rivierpolders in Nederland.

Om deze Bibliotheek des te belangrijker te maken, heeft de Uitgever ook de volgende Werkjes aangekocht van de Geldersche Maatschappij van Landbouw.

E. C. ENKLAAR, Handboek voor den houder van Rundvee. — *f* 1,—.
M. E. HAVELAAR, De Vlasbouw in Nederland. — *f* 0,20.
W. C. H. STARING, Het Boekhouden voor den kleinen Landbouwer. — *f* 0,20.
W. C. A. STARING, De Belgische Kempen. *f* 0,60.
———— Handboekje voor het vloeijen der Hooilanden. 2e dr. — *f* 0,20.
Dr. S. C. SNELLEN V. VOLLENHOVEN, De schadelijke Insecten voor den Landbouwer, met 70 Figuren. — *f* 1,—.

Dat de *Landbouw* in alle Landen van Europa veel wetenschappelijker beoefend wordt dan vroeger, behoeft geen bewijs; dat *ons* Landbouwende Vaderland daarbij niet op den voorgrond staat, wordt genoeg bejammerd. — Bovenvermelde GOEDKOOPE LANDBOUWBOEKJES bedoelen eene poging tot verbetering. Alle Landbouw-Vereenigingen worden dringend verzocht mede te helpen ter VERSPREIDING dezer geschriften.

Alle Boekjes zijn ook *afzonderlijk* te verkrijgen.

Tevens kwam dezer dagen bij bovengenoemde van de Pers:

De Natuurkundige Grondslagen

VAN DEN

LANDBOUW,

door de HH. ***RAUWENHOFF, VAN GEUNS, OUDEMANS* en *MULDER*;** door de Schrijvers opgedragen aan Z. M. den Koning. Prijs *f* 3,40.

Dit Werk behandelt de volgende onderwerpen: *De Lucht, het Water; de Grond; de Planten; de Dieren; de Mest; Drooglegen en Bevloeijen.*

*** Door de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, te Groningen, is aan de Inteekenaren verzonden:

No. 21 en 22 van het

GODSDIENSTIG HUISBLAD.

STICHTELIJKE LECTUUR VOOR VERSTAND EN HART,

ONDER HOOFDREDACTIE VAN

Dr. E. J. DIEST LORGION.

EN MEDEWERKING VAN EEN AANTAL MET ROEM BEKENDE VADERLANDSCHE GELEERDEN.

In de *Godgeleerde Bijdragen* leest men eene aanprijzende beoordeeling van dit Tijdschrift, waarin o. a. deze woorden: „Zoo toont dus de geëerde hoofdredacteur Dr. DIEST LORGION te beseffen, welk voedsel de Gemeente noodig heeft. In gemeenschap met bekwame medearbeiders, heeft hij inderdaad veel voortreffelijks geleverd; meer dan één der hier gegevene *inleidingen* op sommige bijbelboeken; de verklaring van sommige schriftuurplaatsen, met name die van Joh. VI, 44; vooral de schetsen uit de Kerkelijke Geschiedenis, b. v. die van het Christendom in *Nederland*; van de oudste verdedigers en van de eerste bestrijders des Christendoms, geven aan dit Tijdschrift het regt om aan Christelijke Huisgezinnen te worden aangeprezen."

Jaarlijks verschijnen 26 Nommers in roijaal octavo, tegen den prijs van *f* 4,00.

NIEUW WOORDENBOEK

DER

NEDERDUITSCHE, FRANSCHE, HOOGDUITSCHE en ENGELSCHE TALEN.

2de UITGAVE. — Vermeerderd en verbeterd

DOOR

N. S. CALISCH.

Prijs der 2 Deelen, Compleet ***f* 9,60.**

Van dit uitmuntende, gemakkelijk ingerigte en goedkoope Woordenboek, in het laatst des gepasseerden jaars uitgegeven, is ook ieder deel afzonderlijk te bekomen, als:

Het 1ste Deel, bevattende: *Nederduitsch-Fransch-Hoogduitsch-Engelsch.* *f* 4.80.
„ 2de „ „ *Fransch-Nederduitsch, Hoogduitsch-Nederduitsch, Engelsch-Nederduitsch.* „ 4.80.
Ieder gedeelte van het 2de Deel afzonderlijk. „ 1.60.

Dordrecht, *November* 1856. P. K. BRAAT.

Te Haarlem, bij JOH. ENSCHEDÉ EN ZONEN.